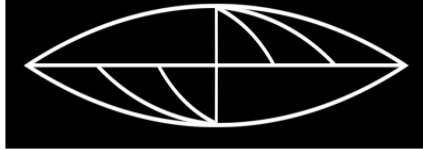

VIDA KRISZTINA:

A Lisszaboni Szerződés az ír
népszavazás után
– a tét az EU jövője?

KÜM-projekt
Szeged
2009. április 2.

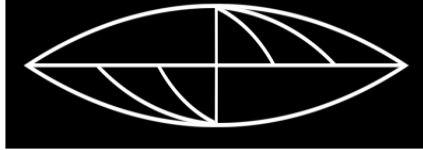
Előzmények: az alkotmányozási folyamat

- 2000. december Nizza: a mostaninál átfogóbb reformok
- 2001. december Laekeni Nyilatkozat: átfogó reformok szükségessége:
  - az EU demokratikusabb és hatékonyabb működése
  - az EU-polgárok elvárásainak való jobb megfelelés
  - az EU globális szerepvállalásának megerősítése
- Mindezt (az EU történetében először!) nem csupán kormányközi konferencián, hanem a széles nyilvánosság bevonásával kell megvitatni →
- 2002: Európai Konvent

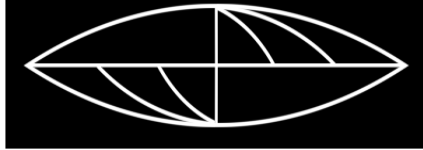
Az Európai Konvent összetétele és időkerete

- Elnök: Valéry Giscard d'Estaing + 2 alelnök
- Széles legitimációs bázis
- A 105 tagú Konvent 2/3-a közvetlenül választott képviselő!
- 2002. február 28. – 2003. július 10.
- 2003. július 18.: a Konvent elnöke átadja az Alkotmányszerződés tervezetét a soros elnökségnek

Alkotmánytervezetből Alkotmányszerződés

- A Konvent munkájának eredménye:
  - egységes, jól áttekinthető
  - széleskörű megegyezésen alapuló Alkotmánytervezet
- Szerkezete:
  - Preambulum
  - I. Alkotmányos alapok
  - II. Alapjogi Charta
  - III. Az Unió politikái és működése
  - IV. Általános és záró rendelkezések
- Kormányközi konferencia az Alkotmányszerződés véglegesítéséről:
  - 2003. október 4. – 2004. június 17.
- Alkotmányszerződés ünnepélyes aláírása a Huszonötök által:
  - Róma, 2004. október 29.
- Terv: a ratifikációk után 2006. november 1-jén léphet hatályba...

Az Alkotmány szerződés formai eredményei

- Egységes, áttekinthető dokumentum
- Pillérszerkezet megszűnése, a korábbi bonyolult szerződésmódosítások felülírása
- Az Európai Unió jogi személyisége
- Az Unió jelképei jogerőre emelkednek

Az Alkotmányszerződés tartalmi eredményei

- Az Unió létrehozása a polgárok és az államok akaratából (alkotmány + szerződés = alkotmányszerződés)
- A tagállamok és az Unió viszonyának tisztázása: a hatáskörök lehatárolása (minimális hatáskörbővüléssel)
- Az Alapjogi Charta beemelése
- Demokratikusabb Unió
- Az intézményrendszer megerősítése
- A döntéshozatal leegyszerűsítése, hatékonyabbá tétele
- A jogi eszközök egyszerűsítése
- A kül- és biztonságpolitikai, illetve bel- és igazságügyi együttműködések megerősítése

A ratifikációs folyamat problémái

- Az Alkotmányszerződés ratifikációja jól indult (2004.nov.-05.máj.)
- Parlamenti ratifikációk: LT, HU, SI, IT, EL, SK, AT, DE
- **Népszavazások:**
  - 2005. február 20.: Spanyolország: 76% igen
  - 2005. május 29.: **Franciaország: 54,8% nem**
  - 2005. június 1.: **Hollandia: 61,7% nem**
- 2005. júniusi Európai Tanács:
  - ratifikációs folyamat folytatása + „reflexiós időszak”
- → További ratifikációk: LV, CY, MT, LU, BE, EE, FI (+RO, BG)
- Majd: 2007 első felében: a német elnökség felélesztette:
  - Berliini Nyilatkozat →
- 2007 őszén: kormányközi konferencia →

Alkotmányszerződésből Reformszerződés

- 2007. december 13.:
  - a Reformszerződés v. Lisszaboni Szerződés elfogadása
  - = jelenlegi szerződések módosítása: 2 alapidokumentum
- EU Szerződés + EU Működéséről szóló Szerződés
  - eredetileg bonyolult/olvashatatlan volt, de már elérhető a konszolidált változat:
  - <http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties/index.htm>
- Eredményei:
  - főbb intézményi és demokratikus reformok: igen
  - alkotmányos elemek: nem

A Lisszaboni Szerződés fő elemei

- Európai Tanács: állandó elnök (maximum 5 évre)
- Tanács: szaktanácsok szintjén 18 hónapon át trió elnökségek
- 2014-től:
  - Tanácsi szavazás: kettős többség = tagállamok 55%-a + EU népesség 65%-a
  - az Európai Bizottság létszáma az országok számának 2/3-ára csökken(t volna)
  - az Európai Parlament képviselői helyeinek száma: 750+1 (elnök) lesz
- Az Unió külügyi és bizt.politikai főképviseelője + diplomáciai szolgálat
- Kb. 50 új területen tűnik el a vétójog
- Alapesetté válik az EP-Tanács közötti együttdöntési eljárás
- Nemzeti parlamentek szubszidiaritási kontrollja
- Állampolgári kezdeményezés intézménye
- A szövegből az „alkotmánytalanítás” jegyében kikerültek:
  - a jelképek (EU-zászló, himnusz, mottó)
  - a ‘külügyminiszter’, és ‘európai törvények’ kifejezések
  - az Alapjogi Chartára csak hivatkozás + jogilag kötelező marad

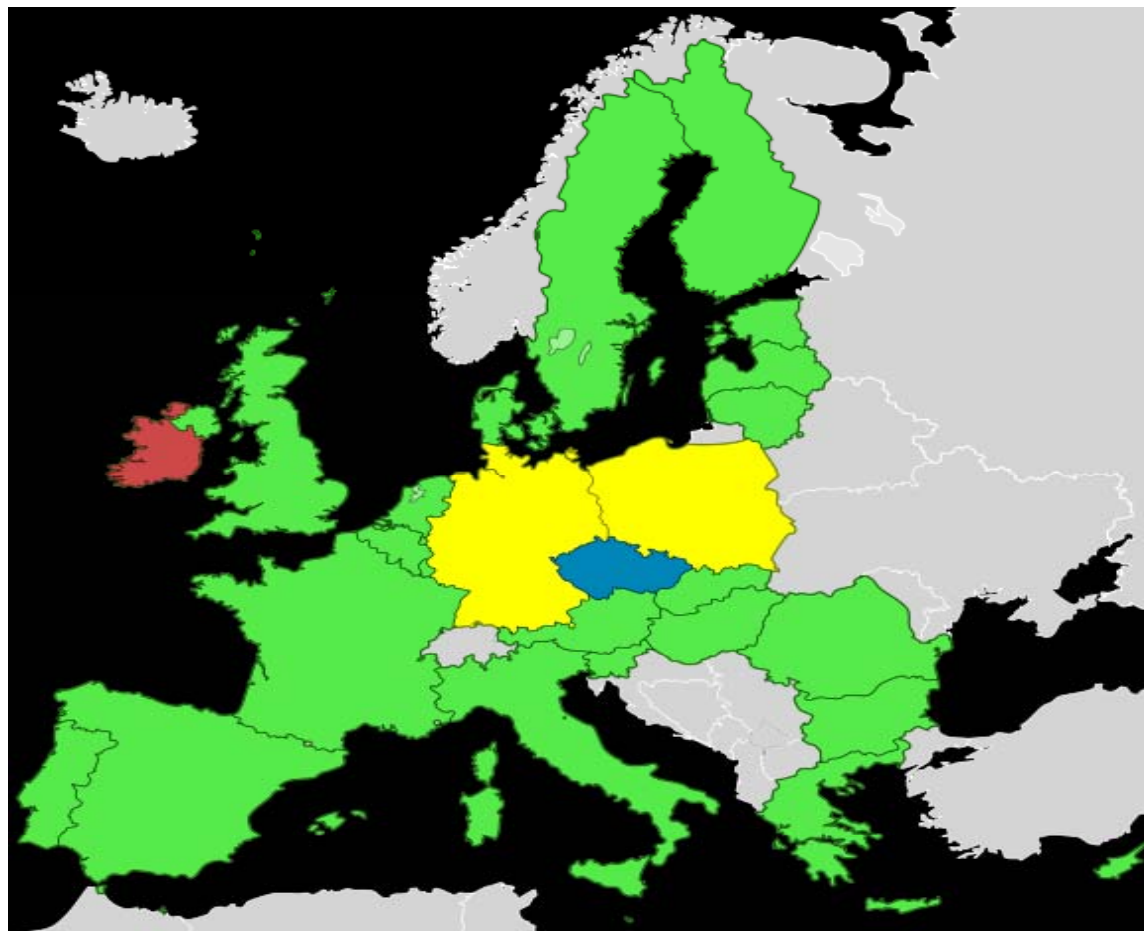

A Lisszaboni Szerződés ratifikációja

- Eredetileg tervezett hatálybalépés:
  - 2009-es EP-választások előtt...
- 2009. március: 23 ország már teljesen ratifikált
- Mi a helyzet a többiekkel?
  - Írország: elutasító népszavazás (2008.06.12.) – újabb népszavazás idén ősszel...
  - Csehország: szenátus + elnöki aláírás (ír népsz. után)
  - Lengyelország: elnöki aláírás (ír népszavazás után)
  - Németország: elnöki aláírás (BVG véleménye után)

A LSZ ratifikációja

Az ír 'nem' és az újabb népszavazás kilátásai

- A 2008. júniusi ír 'nem' okai:
  - belpolitikai gondok (kormányfőváltás)
  - jelentősen lassuló gazdaság
  - tájékozatlanság a szerződéssel kapcsolatban
  - lagymatag 'igen' kampány és erős 'nem' kampány
    - Libertas aktivizálódása (az EP-választáson is!)
- A megoldás:
  - a dán (Maastrichti Szerződést 1992-ben elutasító)
  - és az ír (Nizzai Szerződést 2001-ben elutasító) népszavazások utáni megoldások *között* helyezkedik el:
  - az ír kifogások nyilatkozatban való csatolása utáni új népszavazás
- Ennek időpontja és lehetséges kimenetele:
  - 2009 őszén várható, a kimenetel még mindig bizonytalan, bár a friss közvéleménykutatások alapján:
  - 51% igen, 33% nem
  - ill. a bizonytalanok nélkül: 61% igen, 39% nem (↔ 47%-53%)

A tét az EU jövője?

- A szerződési/intézményi reformok **nem** jelentenek öncélt!
- Hatékonyabb keretet biztosíthatnak az EU előtt álló kihívások megoldásához:
  - az EU további bővülései
  - demográfia, bevándorlás
  - az európai szociális modell megőrzése
  - energia, környezetvédelem, éghajlatváltozás
  - a transzatlanti kapcsolatok jövője
  - a feltörekvő hatalmakkal folytatott kapcsolatok (Kína, India, Oroszo.)
  - az EU (tágabb) közel-keleti térséggel folytatott kapcsolatai
  - az új biztonságpolitikai fenyegetettségek (terrorizmus, államkudarok, fegyver-proliferáció)
  - stb.

Lisszaboni Szerződés nélkül életképes marad-e az EU?

- Alapvetően igen, de...
- Rendkívül nehézé/lehetetlenné válik a további bővülés...
- Nem valósul meg az EU egységes képvisellete a külvilág felé...
- Nem valósul meg a polgárközelibb EU...
- Nem válik hatékonyabbá és átláthatóbbá az intézményi és döntéshozatali rendszer...
- Felerősödhet a kétsebességes, ill. rugalmas integráció modellje...
- → Mindez hosszabb távon az EU további gyengülését eredményezi...

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

kvida@vki.hu

<http://www.vki.hu>